

nyében. Hogy azért valami kedvezővel fejezzük be ezt az Ötzi-vel kapcsolatos tanulmányt, jelen szerző veszi a bátorságot, hogy két különösen érdekes tényezőre hívja fel a figyelmet.

Az egyik: Ötzi ruházatának hasznos és rendkívül céltudatos kiválasztása, valamint öltözködésének minősége, főleg a szőrme és bőrök vonatkozásában. Ennek alapján és tekintetbe véve, amit az akkor élt emberekről és öltözködésükről a tudományos kutatás más forrásaiból tudunk, kijelenthetjük, hogy Ötzi öltözködésileg *dandynak* (piperkőcnek) mondható.

A másik, és talán ennél is érdekesebb: Ötzi étrendje, gasztrokémiaja szempontjából *gourmet* (ínyenc) is lehetett. Ezt a nézetünket nyomatékosítja egy olyan olasz kutatócsoport vezetőjének a nyilatkozata, amelyik Ötzi gyomortartalmának és béltraktusának valószínűleg legalaposabb DNS-vizsgálatait végezte: „We were very impressed by the quality of the meals he had. The diet of people living at this time included rabbit, rats, squirrel, all sorts of things. But the iceman, in his last two meals had deer and ibex meat. *It was a real medieval banquet.*” [41]

IRODALOM

- [1] <https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%96tz-v%C3%B6lgly>
- [2] <http://ngm.nationalgeographic.com/2011/11/iceman-autopsy/clark-photography/#06-discovery-location-otztal-alps-670.jpg>
- [3] <http://ngm.nationalgeographic.com/2011/11/iceman-autopsy/clark-photography/#08-iceman-discovery-model-670.jpg>
- [4] <https://en.wikipedia.org/wiki/Tutankhamun>
- [5] https://en.wikipedia.org/wiki/Radiocarbon_dating
- [6] http://www.wired.com/images_blogs/wiredscience/2011/08/iceman.jpg
- [7] <http://www.hackcollege.com/wp-content/uploads/2012/09/Probenentnahme-9.7.20073-1024x685.jpg>
- [8] <https://hu.wikipedia.org/wiki/%C3%96tz>
- [9] K. Spindler, The Man in the Ice. The Amazing Inside Story of the 5000 Year Old Body Found Trapped in the Glacier in the Alps, Weidenfeld and Nicholson, London, 1994.
- [10] The Iceman Reconsidered, Scientific American, Special edition, 2005, február, 4–13.
- [11] B. Fowler, Iceman: Uncovering the Life and Times of a Prehistoric Man Found in an Alpine Glacier, University of Chicago Press, 2001.
- [12] A. Fleckinger, Ötzi, der Mann aus dem Eis, Folio Verlag, Wien/Bozen, 2002.
- [13] J. A. Brillat-Savarin, Az ízlés fiziológiája, Singer és Wolfner, Budapest, 1912.
- [14] <http://www.iceman.it/en/milestones>
- [15] <http://media-2.web.britannica.com/eb-media/57/117257-004-8C2BD757.jpg>
- [16] http://www.age-of-the-sage.org/archaeology/otzi_the_iceman.html

- [17] <http://www.iceman.it/en/node/269>
- [18] <http://www.iceman.it/en/node/273>
- [19] <http://www.iceman.it/en/node/274>
- [20] <http://www.gettyimages.com/detail/photo/leather-shoes-moccasins-made-of-fur-and-high-res-stock-photography/533622960>
- [21] <http://www.iceman.it/en/node/272>
- [22] <http://www.iceman.it/en/node/282>
- [23] <http://www.iceman.it/en/node/281>
- [24] http://www.age-of-the-sage.org/archaeology/otzi_tools.jpg
- [25] <http://www.iceman.it/en/node/284>
- [26] <http://www.iceman.it/en/node/285>
- [27] <http://www.iceman.it/en/node/287>
- [28] <http://www.iceman.it/en/otzi-extraordinary>
- [29] W. Voegtlin, The stone age diet, based on in-deep studies of human ecology and the diet of manm Vantage Press, 1975.
- [30] https://en.wikipedia.org/wiki/Paleolithic_diet
- [31] Józsa László, Kiss Zoltán, Táplálkozás az őskőkorban és a „paleodiéta” napjainkban, Orvosi Hetilap (2013) 154, 315.
- [32] <http://www.takepart.com/article/2013/07/16/science-debunks-paleo-diet-again>
- [33] <http://www.paleo-dieta.hu/paleo-alapanyagok/>
- [34] Bakos Franc, Idegen szavak és kifejezések szótára, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2002.
- [35] W. Müller, H. Fricke, A. N. Halliday, M. T. McCulloch, J.-A. Wartho, Origin and Migration of the Alpine Iceman, Science (2003) 302, 862.
- [36] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Kovak%C5%91>
- [37] <https://hu.wikipedia.org/wiki/Alakor>
- [38] A. von den Drisch, J. Peters in Der Mann im Eis: Neue Funde und Ergebnisse (K. Spindler, E. Rastbichler-Zissernig, H. Wilfing, D. zur Nedden, H. Nothdurfter (Eds.), Springer, Wien, 1995.
- [39] A. Fleckinger, Ötzi, der Mann aus dem Eis, Folio Verlag, Wien/Bozen, 2002.
- [40] https://hu.wikipedia.org/wiki/Jesus#ast_Supper
- [41] E. Rollo, U. Massimo, L. Ermini, I. Marota, Ötzi's last meals: DNA analysis of the intestinal content of Neolithic glacier mummy from the Alps, Proc.Nat.Acad.Sci., USA (2002) 99, 12594.
- [42] B. T. Nigra, K. F. Faull, H. Barnard, Analytical Chemistry in Archaeological Research, Anal. Chem. (2014) 27, 3.
- [43] W. Kutschera, W. Müller, “Isotope language” of the Alpine Iceman investigated with AMS and MS, Nucl.Instr.Methods, B (2004) 204, 705.
- [44] <http://www.medicaldiscoverynews.com/shows/291-iceman.html>
- [45] P. Gostner, E. Egarter Vigl, Report of Radiological-Forensic Findings on the Iceman, J. Archeol. Sci. (2002) 29, 323.
- [46] P. Gostner, P. Perntner, G. Bonattia, A. Graefen, A. R. Zink, New radiological insights into the life and death of the Tyrolean Iceman, J. Archeol. Sci. (2011) 38, 3425.
- [47] Obituary. Dr. Thomas Harold Loy (1942–2005), Australian Archeology (2006) 63, 76.
- [48] <http://www.scientificamerican.com/article/the-iceman-reconsidered-2005-01/>
- [49] <http://www.experiencethecountry.co.uk/sites/default/files/Roe%20deer.jpg>
- [50] <http://focusingonwildlife.com/news/wp-content/uploads/The-Pyrenean-Ibex.jpg>

VISSZHANG

Tisztelt Elnök Asszony!

Kedvenc egyesületem (MKE) kedvenc lapjának (MKL) 215. oldalán 18 fénykép illusztrálja a közgyűlés elnöki zárszavát. A 18-ból 12 fénykép mellett a szerkesztőség elhelyezte a kitüntetettek nevét, csak a hat díjazott diák névtelen. Először azt hittem, hogy ez véletlen, de vissza- és előrelapozva (211., 218., 219., 251. oldal és a hátsó borító belső oldala) kiderült, hogy jövődől kollégáink nevének titkolása szerkesztőségi alapelv, mely kissé ellentmond a főtítkári beszámoló tehetség gondozással kapcsolatos mondatainak.

„Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,”

az érdekelt diákok közül, de rájuk is vonatkoznak Ady Endre sorai:

De, jaj, nem tudok így maradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.

Tisztelettel:
Bárdos György (76)
okl. vegyész-mérnök

Tisztelt Bárdos György!

Eljutott hozzám is Elnök Asszonyunkhoz írott levele, melyben a KÖKÉL által díjazott hallgatók nevének közlését hiányolja lapunk nyári számából. Elfogadom véleményét, és valóban semmibe sem került volna, ha újra közöljük a nyertes hallgatók nevét. Azt azért megjegyezném, hogy az eredményhirdetés megtörtént a KÖKÉL hasábjain, ahol a diákok neve, iskolája, felkészítő tanáruk neve is megtalálható, ahogyan az a Közgyűlésen is elhangzott. Mi annyit tettünk, hogy elismerve a diákok kiemelkedő teljesítményét, a díjakat az Egyesület ünnepi eseményén, az éves Küldöttközgyűlésén adtuk át. Felvetését megfontoljuk, hogy a jövőben a díjátadási fotóknál is tüntessük fel a díjazott diákok nevét.

Örülünk, hogy lapunk hűséges olvasója, és reméljük, az marad a jövőben is. Remélem, hozzájárul ahhoz, hogy levelét válaszzal a Visszhang rovatunkban közöljük.

Nagyrabecsüléssel,
Kiss Tamás
felelős szerkesztő